

Falletta & Mahler

7 februari

Dirigent JoAnn Falletta

Solist Michael Weinius, tenor

Program

B Tommy Andersson *Döden i Venedig* [13`]

Gustav Mahler *Rückert Lieder* [20`]

I. Ich atmet' einen linden Duft

II. Liebst du um Schönheit

III. Blicke mir nicht in die Lieder!

IV. Ich bin der Welt abhanden gekommen

V. Um Mitternacht

Paus

György Ligeti *Concert Românesc* [15`]

I. Andantino

II. Allegro vivace

III. Adagio ma non troppo

IV. Molto vivace

Léo Weiner *Hungarian Folk Dance Suite* [29`]

I. Allegro risoluto e ben marcato

II. Andante poco sostenuto. Allegro con fuoco

III. Andante poco sostenuto. Pesante, poco maestoso

IV. Presto

JoAnn Falletta, dirigent

Den legendariska dirigenten JoAnn Falletta har hela världen som arbetsfält och är sedan många år chefsdirigent för Buffalo Philharmonic och Virginia Symphony Orchestra. Hon är även första gästdirigent vid Brevard Music Centre, North Carolina. Falletta utbildades vid Juilliard School i New York och har under sin långa karriär erhållit en rad utmärkelser, däribland två Grammis. Falletta gästade senast Norrlandsoperan hösten 2017 då hon bland annat dirigerade *Concerto Grosso* av Ellen Taaffe Zwilich.

Michael Weinius, tenor

Michael Weinius är en av Europas mest efterfrågade tenorer. Efter att ha bytt röstfack debuterade han som tenor i Leoš Janáčeks *Jenufa* på Norrlandsoperan 2004. Weinius har sjungit på bland annat Deutsche Oper am Rhein i Düsseldorf, Bayerische Staatsoper i München, Deutsche Oper Berlin, Nationaloperan i Helsingfors, Den Norske Opera och Opera Bastille i Paris. Han utnämndes till hovsångare 2013. I Sverige har han bland en rad prestigefulla priser erhållit Svenska Dagbladets Operapris och Tidskriften Operas pris.

I ljuset av mästarna kring Österrike och Ungern

I februari 1883 avled Richard Wagner (1813-1883) i en hjärtattack i Venedig. Hans bortgång sågs som en världsnöhet – redan dagen efter publicerade *New York Times* en dödsruna. På platsen där tonsättaren dog ligger idag ett casino och ett litet Wagnermuseum.

200 år efter att Wagner föddes och 130 år efter hans död skrev B Tommy Andersson (f. 1964) *Döden i Venedig*. Musiken är en hyllning till Wagner och inrymt i stycket finns ledmotivet ur hans opera *Nibelungens Ring*. Som 12-åring drabbades B Tommy Andersson första gången av kraften i Wagners musik – en upplevelse vars eko fortfarande klingar i B Tommys tonsättararbete. *Döden i Venedig*, menar han, fungerar som en länk mellan då och nu. Stycket uruppfördes av Norrlandsoperans Symfoniorkester under Kulturhuvudstadsåret 2014. Senare samma år nominerades det till Musikförläggarnas pris. B Tommy Andersson utbildades vid Kungliga Musikhögskolan och är internationellt verksam som dirigent och tonsättare. Vid sin egen före detta skola är han professor i orkesterdirigering och sedan 2002 är han ledamot av Kungliga Musikaliska Akademien.

Precis som Wagner behärskade Gustav Mahler (1860-1911) konsten att omsätta komplexa känslor i till synes enkla melodier. Han hade en förkärlek för att tonsätta text, och ibland blev han så nöjd med melodierna i sina sånger att han använde dem i symfonierna. År 1897 hade Mahler blivit

chef för operan i Wien. Där stannade han i tio år – en period som för eftervärlden blivit känd som den gyllene Mahlerepoken. Under åren som operachef skrev han nästan alla sina betydande verk, däribland *Rückert Lieder*. Det är en sångcykel om fem sånger till texter skrivna av poeten Friedrich Rückert (1788-1866). Poemen är enkla och bråddjupa. Sången "Liebst du um Schönheit" var en present till hustrun Alma Mahler. Texten sägs handla om Gustav själv och beskriver en fattig konstnär vars fränstötande anletsdrag står i kontrast till hans rika känsloliv. *Rückert Lieder* hade urpremiär 1905 på Musikverein i Wien. På pulten stod Mahler själv. Med ena benet i det det storvulna ideal han funnit hos Wagner, och det andra i den samtida europeiska musikscen som höll på att förändras.

Modernisten Léo Weiner (1885-1960) sätter, tillsammans med Béla Bartók och Zoltán Kodály, Ungern på den moderna musikkartan. Alla tre hämtar inspiration i ungersk folkmusik. Weiner är den konservativa. Medan Bartók och Kodály utforskar traditionen ur ett abstrakt perspektiv, är Weiner romantiker. Hela sitt yrkesliv är han verksam i Budapest, som tonsättare, teaterkapellmästare och lärare vid Budapests Musikaliska Akademi. År 1931 skriver han *Hungarian Folk Dance Suite*. I verket finns gott om referenser till den traditionella ungerska folkmusiken, och snarare än att återspegla samtidens puls skapar musiken en känsla av återblick och hemlängtan.

När rumänske György Ligeti (1923-2006) tjugo år senare skriver *Concert Românesc* får nostalgin maka på sig. Sedan ett par år tillbaka har Ligeti arbetat med att transkribera traditionella rumänska sånger vid Folkloreinstitutet i Budapest. Dessa flätar han samman med musikaliska minnen från barndomsåren. Resultatet kallar han *Concert Românesc*.

I allmänhet uppmuntrade makthavarna i Rumänien folkmusik. Ligetis stycke var dock på tok för utmanande och fick vänta tjugo år på ett uruppförande. Ironiskt, kan tyckas, eftersom Ligetis stycke förhöll sig mer autentiskt till den traditionella folkmusiken än Stalinregimens beställda propagandamusik. I protest mot kontrollkulturen skrev Ligeti, i hemlighet, alltmer radikalt. Diktaturen omöjliggjorde fritt skapande, och omedelbart efter den ungerska revolutionen 1967 emigrerade Ligeti till Wien. Han blev senare känd för musiken till Stanley Kubricks filmer *The Shining* och *Eyes Wide Shut*.

Hedvig Ljungar

Norrlandsoperans Symfoniorkester

Violin I

Alexander Kagan
Lucy Baker
Matias Malmquist
Per-Erik Andersson
Kersti Wilhelmsson
Ophelia Kamkar
Nicole Ladenthin
Clara Bjerhag

Violin 2

Pontus Björk
Ronnie Weber
Andreas Olsson
Sonja Lind
EvaBritt Molander
Ola Lindgård
Håkan Svedell

Viola

Emma Nyman
Ester Forsberg
Petter Axelsson
Jaan Ader
Åsa Hjelm

Violoncell

Björn Risberg
Bekhat Tsagaanchuluun
Karin Bjurman
Kristina Tereschatov
Kerstin Isaksson

Kontrabas

Jan-Emil Kuisma
Charlotte Petersson
Josefin Landmér

Flöjt

Annica de Val
Pepita del Rio

Oboe

Jonas Albrektson
Daniel Burstedt
Johannes Ögren

Klarinett

Jonas Losciale
Jonas Olsson Hakelind

Fagott

Annika Wallin
Maria Hellström
Marie Nilsson Ekh

Valthorn

Orvar Johansson
Yerang Ko
Shannon Hagan
Anders Kjellberg

Trumpet

Malin Silbo Ohlsson
Andreas Karlsson Walleng

Trombon

Peter Nygren
Daniel Hedin
Mathias Petersson

Tuba

Linus Mattsson

Pukor

Hans Lindbäck

Slagverk

Mats Lindström
Per Mikaelsson

Harpa

Pia Rosengren

Piano/Celesta

Stefan Lindgren

VK

arkitektkopia

NO

Vi påminner om att av upphovsrättsliga skäl är det inte tillåtet att fotografera och/ eller filma under föreställningar och konserter.